

Gəlinciklər hekayə danışır

...siz isə xoşbəxt sonluq fikirləşirsiniz!

Mövzu:	İnsan hüquqları
Çətinlik dərəcəsi:	II dərəcə
Yaş həddi:	8-13 yaş
Tələb olunan vaxt:	120 dəqiqə
İştirakçı sayı:	8-24 uşaq
Oyunun növü:	Gəlinciklər vasitəsi ilə hekayələrin səhnələşdirilməsi, müzakirə.
Xülasə:	Uşaqlar onlara tanış olan hüquqların pozulduğu əhvalatları xatırlayır, həmin əhvalatların əsasında hekayə fikirləşib gəlinciklərlə səhnələşdirirlər. Hekayəyə yeni sonluq düşünürlər.
Vəzifələr:	Tanış əhvalatlarda insan hüquqlarını görmək. Hüquqlar pozulduqda həlli yolunu tapmaq. Birlikdə şənlenib çalışmaq.
Hazırlıq:	Nümunə üçün gəlincik hazırlayın.
Materiallar:	Marionet kuklalar, gəlinciklər və ya gəlincik düzəltmək üçün materiallar. Kukla teatrı və ya səhnə düzəltmək üçün materiallar.

Təlimat

- Uşaqlardan xahiş edin ki, tanış hekayələrdə haqsız davranış göstərilən personajları yada salsınlar. Bu personajların və hekayələrin real həyatda baş verənləri əks etdirdiyini onlara anladın. Uşaqlar müxtəlif mənbələri analiz edə bilərlər (məsələn, xalq nağılı, uşaq kitabından, kinofilmdən, verilişdən səhnələr).
- Uşaqlar bir neçə fikir deyəndən sonra onları 3-4 nəfərdən ibarət kiçik qruplara bölün. Qrupda hər uşaq ona tanış olan hekayəni qrupun digər iştirakçılarna danışmalıdır. Bütün iştirakçılar hekayələrini danışdıqdan sonra qrupdan hüquq pozuntularını sadalamağı xahiş edin.
- Öz hekayələrini danışdıqdan sonra bir hekayəni seçib səhnələşdirməyi təklif edin. Hər qrupa marionet kuklaların hazırlanması, səhnəciyin məşqi üçün 30 dəqiqə vaxt verin. Hər uşağın səhnəcikdə ən azı bir rolu olması şərtidir. Marionet kuklanın necə hazırlanmasını göstərin.

4. Sıra ilə hər qrupu öz kukla səhnəciyini təqdim etməyə dəvət edin. Çıxış edənlər hüquqların pozulmasına çatanda siz və ya digər qrup üzvləri "Stop!" deməlidir. Hərəkət dayandırılır və uşaqlar aşağıdakıları müzakirə edirlər.

a. Hansı hüquq pozulub?

b. Personajı müdafiə etmək üçün səhnəciyin gedişatını necə dəyişə bilərik?

5. Səhnəcik təqdim edən qrupdan bir və ya daha çox sonluq improvizə etməyi xahiş edin.

Analiz və qiymətləndirmə

1. Aşağıda verilən sualların köməyi ilə oyunu analiz edin:

a. Öz səhnəciyiniz haqqında nə düşünürsüz?

b. Niyə sizin qrup səhnələşdirmək üçün məhz bu hekayəni seçdi?

c. Hekayə seçərkən hansı üsuldan istifadə etdiniz? Bəs rolları müəyyənləşdirəndə?

2. Aşağıdakı suallar vasitəsi ilə oyunu insan hüquqları ilə uzlaşdırın.

a. Səhnəciklərdə təqdim edilən hadisənin qəhrəmanı və ya eyni hadisənin şahidi olmusunuz?

b. Bu hadisələri insan hüquqları ilə nə bağlayır? Hər hansı hüquq pozulmuşdurmu? Hər hansı hüquq müdafiə və ya istifadə olunmuşdurmu?

c. Təqdim olunan səhnəciklərdə insan hüquqlarının pozulması problemi aradan qalxdımı?

d. Belə problemi həll etmək üçün öz həyatınızda nə edə bilərsiniz?

Davamı üçün təkliflər

Hadisələr, xüsusən həll yolu tapmaq cəhdləri uşaqlarda insan hüquqları haqqında suallar yarada bilər və onları cavablandırmaq üçün əlavə informasiya almaq istəyi yaranar. Uşaq Hüquqları Konvensiyasından suallarına cavab tapmaqda onlara kömək edin. Uşaqların nə edə biləcəyi haqqında danışmaq üçün müvafiq orqanların təmsilçilərinin dəvəti barədə düşünün.

Fəaliyyət üçün ideyalar

Başqa uşaqlar, valideynlər və ya qonşular üçün tamaşa hazırlayın. Tamaşada təsvir edilən insan hüquqlarını, onların pozulmasını tamaşaçılara izah etmələrini uşaqlardan xahiş edin.

Aparıcıya tövsiyələr

- Məsləhət görürük ki, ümumi yox, konkret mövzunu götürəsiniz (məsələn, gender diskriminasiyası və ya sözlərlə təhqir).
- Aparıcı uşaqlara insan hüquqları ilə hekayə arasındakı bağı tapmaqda kömək etmək üçün hekayələrdə hansı insan hüquqlarına toxunulduğunu bilməlidir.
- Qrupda səhnəcik qurulmasında yaranan problemlər istisna olmaq şərti ilə qrupun işinə qarışmayın.

- Həll yolları düşünərkən balaca uşaqlara kömək lazım ola bilər. Əgər bir neçə həll yolu mövcuddursa, uşaqlara seçim etməkdə köməklik göstərmək lazım olacaq. Hər variantın üstünlüklərini görməkdə onlara kömək edin.
- Əgər uşaqlar böyük əsər seçərlərsə, məsələn, roman və ya film, onlara bir səhnə seçməyə kömək edin.
- Bu oyunu iki və ya üç dəfə keçirmək olar.
- Əgər sizin kukla teatrınız yoxdursa, böyük süfrə götürün, uşaqlar onun arxasında oturub, kuklalarla səhnəcik qursunlar.
- Kuklalar müxtəlif ola bilər: hazır kuklalar da istifadə edə bilərsiniz və ya özünüz də tullantı materiallarından hazırlaya bilərsiniz. Kuklalara çox zaman itirməyin. Əsas səhnəciyin təqdim edilməsidir.
- Uşaq klassikasını tövsiyə edirik: “Qırmızı papaq”, “Üç ayı”, “Zoluşka”, “Piter Pen” və s.
- Kompasitodan tövsiyə olunan digər oyunlar: “Əziz gündəlik”, “Müasir nağıl”, “Biri var idi, biri yox idi”.

Variantlar

- Böyük uşaqlarla işləyərkən öz şəxsi təcrübələrinə əsaslanaraq hekayələr düşünmələrini xahiş edin (məsələn, diskriminasiya, zorakılıq və ya konfliktlərin idarə edilməsi).
- Uşaqlardan hər hansı bir qəhrəmanın xarakterik xüsusiyyətini dəyişməyi xahiş edin (məsələn, “Qırmızı papaq”dakı canavarı şayiələr qurbanı edin, “Biri var idi, biri yox idi” oyunundakı kimi gender rollarını dəyişin).
- Bu oyunu ailələrlə evdə keçirmək olar.